

міжнаціональному, етнічному, побутовому або релігійному ґрунті. Це ставить під загрозу стабільний стійкий і безпечний розвиток суспільства.

БЖД, як наука, розглядає проблеми охорони здоров'я і безпеки людини у навколишньому середовищі, виявляє небезпечні та шкідливі фактори, розробляє методи і способи захисту людини шляхом зниження небезпечних і шкідливих факторів до допустимих значень, розробляє способи ліквідації наслідків небезпечних і надзвичайних ситуацій. Урахування розглянутих причин повинно бути обов'язковим при вирішенні питань забезпечення загальної безпеки особистості, окремих груп та суспільства у цілому.

Список використаної літератури

1. Миценко І.М. Забезпечення життєдіяльності людини в навколишньому середовищі/І. М. Миценко. – Кіровоград, 1998, – 292 с
2. <https://lektsii.com/1-134682.html>
3. <http://studies.in.ua/bjd-lapin/1135-problemi-zhittyedyalnost.html>
4. https://pidruchniki.com/11800912/bzhd/problemi_zhittyedyalnosti

ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

*Каун В.В.
м. Полтава*

***Анотація.** У статті зібрані дані про вивчення курсу з основ безпеки життєдіяльності та описана користь засвоєних знань. Подано визначення поняття «безпечний спосіб життя».*

***Ключові слова:** безпечний спосіб життя, основи безпеки життєдіяльності, сучасна школа.*

У фундаментальному ядрі змісту загальної освіти зазначається, що усвідомлення цінності людського життя і вміння протидіяти впливам, що ставили під загрозу життя, фізичному і моральному здоров'ю і духовної безпеки особистості, є одними з основних завдань виховання особистісної культури людини [7]. Протягом останніх років послідовно були затверджені державні освітні стандарти (ДОС) загальної освіти другого покоління для початкової загальної освіти (ПЗО), основної загальної освіти (ОЗО) і середньої повної загальної освіти (СПЗО). У новому ДОС чітко простежується серйозне ставлення до питань здоров'я та безпеки. ДОС ввів в обіг новий термін «безпечний спосіб життя». Рівні інтеграції у житті учнів (від виконання правил до формування установок і цінностей) є в описі «портрета випускника» і описі особистісних результатів для кожного рівня загальної освіти.

Є більш детальний опис рівнів формування у предметних результатах з окремих предметів (основи безпеки життєдіяльності, фізична культура, екологія). Пізніше термін «безпечний спосіб життя» увійшов до України [6], де він згадується кілька разів. Говориться, що «Педагогічні працівники зобов'язані формувати в учнів культуру здорового і безпечного способу життя». Ця вимога відноситься до всіх педагогів, а не лише до вчителів ОБЖ і фізкультури, як прийнято думати.

У відповідності із сформованими уявленнями, «безпечний спосіб життя» – це сформоване уявлення (образ), які увійшли у повсякденну практику норм і правил безпечної поведінки людини, а також методах і засобах їх втілення у життя. Відносно конкретної особистості доцільно використовувати наступне визначення, відповідно до якого, «безпечний спосіб життя людини» – заснована на повсякденному виконанні

норм і правил. Безпека – стійка у часі індивідуальна форма поведінки людини, яка відображає його систему соціально-культурних цінностей, пріоритетів і переваг, і забезпечує збереження життя. Підсумкова оцінка якості освоєння основної освітньої програми повинна враховувати готовність до вирішення навчально-практичних та навчально-пізнавальних завдань на основі системи знань про основи здорового і безпечного способу життя. Основна освітня програма повинна забезпечити усвідомлення учнями цінності екологічно доцільного, здорового і безпечного способу життя. Програма виховання і соціалізації учнів на рівні повинна включати в себе:

- модель організації роботи по формуванню безпечного способу життя;
- критерії та показники безпечного способу життя;
- форми і методи формування в учнів культури безпечного способу життя;
- плановані результати по формуванню безпечного способу життя.

У зв'язку з графіком переходу навчання відповідно до нових ДООС, програми формування культури здорового і безпечного способу життя розроблені поки лише по початковій школі [1, 3, 5]. Програма формування культури здорового і безпечного способу життя повинна являти собою комплексну програму формування знань, установок, особистісних орієнтирів і норм поведінки, що забезпечують збереження і зміцнення фізичного, психологічного та соціального здоров'я учнів як однієї з ціннісних складових, що сприяють пізнавальному і емоційному розвитку дитини, досягнення запланованих результатів освоєння основної освітньої програми початкової загальної освіти. Згідно зразковим програмам, робота з формування культури може бути представлена у вигляді п'яти взаємопов'язаних блоків:

- здоров'язберігаюча інфраструктура;
- раціональна організація навчальної та позанавчальної діяльності учнів;
- організація фізкультурно-оздоровчої роботи;
- реалізація додаткових освітніх програм.

Просвітницька робота з батьками (законними представниками).

«Безпечний спосіб життя» виявився не включений до програми. Відповідальні за розробку програми формування культури ОБЖ в школах (заступники директорів шкіл) беруть за основу «рекомендовані» зразкові програми і не замислюються, що програма не включає в себе блок навчання. Але якщо у програмі відсутній блок, присвячений питанням формування здорового способу життя, то така програма не відповідає ДООС. У даній програмі для формування відводиться два завдання:

1) Виховання у школяра культури безпечного способу життя. Для вирішення цього завдання необхідно розвиток наступних умінь:

- розуміти, що життя і особисте здоров'я є вища цінність не лише для людини і його сім'ї, а й для суспільства в цілому;
- оцінювати правильність поведінки у побуті (правила спілкування, вуличного руху) з точки зору безпечного способу життя.

2) Формування навичок і вмінь безпечного способу життя, доступних кожній людині. До подібних навичок і умінь відносяться:

- уважно відстежувати поточну ситуацію з метою адекватного реагування на неї для збереження життя і здоров'я;
- дотримуватися правил безпечної поведінки з вогнем, водою, газом, електрикою;
- дотримуватися правил дорожнього руху і поведінки на вулиці;
- дотримуватися правил взаємовідносин з чужими людьми;
- дотримуватися правил поведінки під час грози, у лісі, на водоймі тощо.

Запропонований перелік умінь і навичок не є вичерпним, вимагає корекції і

уточнення, але сам факт уваги розробників до питань безпеки викликає повагу. У початковій школі вкрай мало навчальних годин, на яких розглядаються питання безпеки. Щоб сформувавши основи безпеки життєдіяльності в учнів, потрібно в першу чергу зрозуміти, що в основі як здорового, так і безпечного способу життя лежить система соціально-культурних цінностей, пріоритетів і переваг, які проявляються у повсякденному виконанні норм і правил. Разові заходи, класні години, вивчення окремих тем у різних навчальних дисциплінах не вирішують проблему формування безпечного способу життя. Необхідна цілеспрямована і систематична робота, основа і стрижень якої у початковій школі може і повинен складати курс навчання, а для середньої і старшої школи – предмет ОБЖ (лише при корекції наявних програм).

Отже, формування здорового способу життя повинно розпочинатися ще з молодшої школи. Діти повинні розуміти, які можуть бути небезпечні ситуації та як при них діяти. Молоде покоління повинно орієнтуватися у видах ризику та по можливості уникати їх.

Список використаної літератури

1. Безруких М.М. Як розробити програму формування культури здорового і безпечного способу життя в навчальному закладі: початкова школа / М.М. Безруких, Т.А. Філіппова. – М.: Просвещение, 2012. – 127 с.
2. Гафнер В.В. Безпечний спосіб життя: як його сформувавши вчителю? Від теорії до практики // В.В. Гафнер / Народна освіта. 2014. – № 3. – С. 186–192.
3. Орієнтовна основна освітня програма освітньої установи. Початкова школа / уклад. Е.С. Савінов. – М.: Просвещение, 2011. – 204 с.
4. Програма формування екологічної культури, здорового і безпечного способу життя в освітній системі «Школа-2100».

ФОРМУВАННЯ КОМФОРТНИХ УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Самсоненко В.В.
м. Полтава

Анотація. У даній статті описана нормалізація параметрів середовища у приміщенні, розповідається про методи і засоби контролю повітряного середовища, описуються норми освітлення в приміщенні, що в цілому забезпечують створення комфортних умов життєдіяльності людини.

Ключові слова: мікроклімат, оптимальний мікроклімат, допустимі мікрокліматичні умови, повітряне середовище, вологість середовища, температура середовища, освітлення приміщення.

Для створення комфортних умов життєдіяльності людини потрібне чисте повітря, світло і тепло. Стан повітря у приміщенні називають мікрокліматом. Мікроклімат у приміщенні повинен бути оптимальним. Це визначається за різними параметрами. Для зменшення вологості повітря потрібно уникати випаровування рідини; видалення пари з приміщення. Для цього встановлюють витяжки, використовують вентиляційні системи, провітрювання. Для нормалізації параметрів у приміщенні встановлюють кондиціонери.

Впливає на нормальне самопочуття людини і пил. У природних умовах повітря не забруднене, але з того часу, коли людина почала використовувати у своїй діяльності шкідливі для її організму речовини, з'явилася загроза її життю. Навіть тоді, коли ми відчуваємо присутність у повітрі отруйних речовин, наш організм не відповідає на це захисною реакцією, реакція настає запізно[1].